

i taką nadal pozostanie. Niestety wszyscy zainteresowani, którzy kupili I wydanie za 98 €, teraz będą musieli wydać znacznie więcej na II wydanie, ale z powodu ogromnego postępu wiedzy tak jest z większością książek przyrodniczych. Pozostaje jeszcze

napisanie podobnej monografii o kameleonach Madagaskaru (tu jest kolejnych prawie 100 endemicznych gatunków).

Piotr Sura

Axel Hernandez: Crocodile Newts – The Primitive Salamandridae of Asia (Genera *Echinotriton* and *Tylototriton*). Edition Chimaira, Frankfurt am Main, 2016, ISBN 978-3-89973-521-5, s. 415, cena €59.80

Axel Hernandez

Crocodile Newts

The genera *Echinotriton* and *Tylototriton*

Edition Chimaira

W rodzinie Salamandridae wyróżniono obecnie 22 rodzaje i ok. 120 gatunków. Tradycyjnie można ją podzielić na „salamandry właściwe” (*Salamandra*, *Chioglossa*, *Lyciasalamandra*, *Mertensiella* – podrodzina Salamandrinae) oraz traszki (wszystkie pozostałe rodzaje – podrodzina Pleurodelinae). Rodzaj *Salamandrina* jest rodzajem siostrzanym do wszystkich pozostałych i obecnie umieszczany jest w osobnej podrodzinie Salamandrininae. Wśród traszek z kolei wyróżnia się ewolucyjnie prymitywne (południowo-azjatyckie *Echinotriton* i *Tylototriton* oraz rodzaj *Pleurodeles* z Półwyspu Iberyjskiego i zachodniej Afryki Północnej, razem tworzące szczepek Pleurodelini), zaś reszta rodzajów traktowana jest jako ewolucyjnie nowe.

W 2016 r. Chimaira wydała świetną monografię rodzaju *Salamandra* (recenzja Chrońmy Przyrodę Ojczystą 74 (3): 235–237, 2018) i równoległe z nią ukazała się kolejna, poświęcona właśnie tym azjatyckim prymitywnym traszkom, określanym jako traszki krokodylowe, albo krokodylotraszki. Szczególnie gatunki z rodzaju *Tylototriton* z powodu ich atrakcyjne-

go wyglądu stwarzają ogromne zainteresowanie hodowców, co wraz z niszczeniem ich siedlisk, a także używaniem w tradycyjnej medycynie chińskiej oraz odkrytym u nich niedawno pasożytniczym grzybem *Batrachochytrium salamandrivorans* spowodowało, że może grozić im wyginięcie. Z drugiej strony intensywne badania doprowadziły po 2010 r. do opisanie aż 17 nowych gatunków (w tym *Tylototriton anhuiensis* i *Tylototriton ngarsuensis* już po ukazaniu się książki). Rozpoczyna ją przedmowa autorstwa prof. Liang Fei z Chengu Institute of Biology, a po niej jest długa lista podziękowań osobom, które pomagały autorowi, zwłaszcza w badaniach terenowych (niektóre przedstawione są na kolorowych zdjęciach). W dalszej części autor zamieścił swoje notatki terenowe z południowej Azji opisujące, jak w czasie swoich podróży badał nową populację *T. panhai* w 2014 r. Kolejny rozdział to wprowadzenie poświęcone ich pozycji systematycznej w rzędzie Caudata oraz zagrożeniom dla ich egzystencji. Dalej omówiono hodowlę przedstawicieli obu rodzajów i rozmnażanie w niewoli (20 stron, z czego większość zajęta jest przez zdjęcia), ale więcej informacji na ten temat można znaleźć przy opisach poszczególnych gatunków, które stanowią główną część książki (s. 63–391). Opisane są tu wszystkie gatunki – 3 z rodzaju *Echinotriton* i 23 z *Tylototriton* grupowanych w 3 podrodzajach (*Tylototriton*, *Liangshantriton* i *Yaotriton*). Każdy opis zawiera diagnozę i taksonomię, a w niej etymologię epitetu gatunkowego, a także ewentualne niejasności taksonomiczne i możliwość istnienia gatunków kryptycznych, poza tym występowanie w Nepalu, Buthanie, Indiach, Birmie, Chinach, Tajlandii, Wietnamie, Laosie oraz na japońskiej Okinawie, ilustrowane kolorową mapą, opis siedliska, zachowanie i ekologię, rozród, wspomnianą hodowlę, status, zagrożenia i ochronę. Współautorami tekstu o *T. verrucosus* są Mian Chou z Chin i Shruti Sengupta z Indii. Całość ilustrowana jest ponad 600 kolorowymi zdjęciami. Są też zdjęcia jaj i larw. Axel Hernandez jest francuskim herpetologiem związanym z Uniwersyte Pasquale Paoli na Korsyce i parkiem zoologicznym Thoiry w Paryżu. Prowadził intensywne badania w południowo-wschodniej Azji, głównie w Chinach, gdzie występuje większość gatunków. Jest autorem szeregu publikacji, w tym książki w języku francuskim o rodzaju *Echinotriton*. Na pewno

wydanie monografii anglojęzycznej powiększy grono osób zainteresowanych tą tematyką. Istnieje jednak ryzyko, że zobaczenie tych pięknych płazów na świetnych zdjęciach i opisy ich hodowli spowodują, że przybędzie chętnych do ich kupna, co jeszcze bardziej będzie napędzać nielegalny biznes, gdyż większość sprzedawanych traszek pochodzi z odłowów w naturze. Trzeba jednak przyznać, że autor zdaje sobie

z tego sprawę i zaznacza, że hodowla wielu gatunków jest trudna i większość jest chroniona w krajach ich występowania, więc informacje o hodowli mogą raczej być wykorzystane przez ogrody zoologiczne i wyspecjalizowane placówki zajmujące się ich rozrodem w celu ratowania tych płazów.

Piotr Sura

„Statek Neurobiologiczny” (organizowany przez Instytut Farmakologii PAN w Krakowie dzięki dotacji Dana-FENS Brain Awareness Week grant 2019)

W niedzielę 17 marca 2019, w ostatni dzień krakowskiego Tygodnia Mózgu, Neurobiologiczny Statek kursujący po Wiśle w okolicach Wawelu stworzy możliwość interakcji pomiędzy mieszkańcami Krakowa, a młodymi ludźmi parającymi się nauką (doktorantami) oraz znanymi krakowskimi neurobiologami. Na pokładzie będzie można wysłuchać wykładu, zadać pytanie, wejść w polemikę, a wszystko to w bardzo nieformalnej atmosferze rejsu po Wiśle. Podczas 5 godzin kursowania statku (od godz 12.00 do 17.00) planowanych jest kilkanaście mini wykładów/warsztatów i prezentacji, w trakcie których prowadzone będą również gry, zabawy i naukowe quizy. Pierwszy rejs (godz 12.00–13.00) poprowadzi „Neuronus” UJ, a następnie wykłady na statku poprowadzą młodzi badacze i doświadczeni naukowcy z Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie.

PROGRAM NA STATKU:

12.00–13.00

Warsztaty i wykłady koła naukowego studentów UJ Neuronus: *Jak zhakować mózg? Czego lubi słuchać mózg? Neuroplastyczność – jak mózg czyni cuda.*

13.00–14.00

Między makiem, a konopiami: od rośliny do lekarstwa. (Mgr J. Mlost, Zakład Neurochemii)

Dlaczego mózg wprowadza nas w błąd? (Dr J. Kuśmierczyk, Zakład Biochemii Mózgu)

Jak działają leki? (Dr A. Faron-Górecka, Zakład Farmakologii)

14.00–15.00

Mózg żeński, mózg męski – czy naprawdę istnieją? (Mgr K. Rafa-Zabłocka, Zakład Biochemii Mózgu)

Czy zwierzęta potrafią liczyć? (Mgr A. Radlicka, Zakład Neurofarmakologii Molekularnej)

Wszystko to, co chcemy wiedzieć o depresji, ale boimy się zapytać. (Dr hab. K. Tokarski, Zakład Fizjologii)

15.00–16.00

Podstawy o mózgu, bo mózg to podstawa. (Mgr M. Jankowska, Mgr K. Chorążka, Zakład Biochemii Mózgu)

Stres – sukces czy porażka ewolucji. (Dr A. Zelek-Molik, Zakład Biochemii Mózgu)

Jady zwierząt w służbie człowieka. (Dr J. Detka, Zakład Neuroendokrynologii Doświadczalnej)

16.00–17.00

Plastyczność neuronalna w zdrowiu i w chorobie. (Prof. Dr hab. I. Nalepa, Zakład Biochemii Mózgu)

Magiczna cząsteczka – super-moc dopaminy. (Mgr M. Białoń, Zakład Neurochemii)

Drzwi depresji; psychodeliki a leczenie duszy. (Mgr A. Wojtas, Zakład Farmakologii)

Serdecznie zapraszamy na pokład !!!

